

Το Ισραήλ και η Αραβο-Ισραηλινή Διαμάχη

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥΣ

DAVID HARRIS

Το Ισραήλ και η Αραβο-Ισραηλινή Διαμάχη

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥΣ

DAVID HARRIS

Ο David Harris είναι ο εκτελεστικός διευθυντής της Αμερικανικής Εβραϊκής Επιτροπής (AJC) από το 1990. Αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο της Pennsylvania των Η.Π.Α. και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στις διεθνείς σχέσεις στο London School of Economics και στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Αργότερα, ήταν επισκέπτης ερευνητής στο τμήμα Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου John Hopkins καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Μελετών του Κολλεγίου St Antony του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.

Copyright © 2015 AJC

All Rights Reserved

Ημερομηνία πρωτότυπης έκδοσης (αγγλικά): Δεκέμβριος 2015
Ελληνική έκδοση: Μάρτιος 2016

Μετάφραση – επιμέλεια κειμένου: Λίλα Μορδοχαϊ
Επιμέλεια έκδοσης: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος
Εκτύπωση: Printing Services, Αιγάλεω, τηλ., fax: 210 5983 722,
e-mail: yvon.mortier107@gmail.com, www.ymprintingservices.com

«Η ιστορία του Ισραήλ είναι η θαυμάσια υλοποίηση του δεσμού 3.500 ετών μεταξύ μίας χώρας, μίας πλειστηριανής, μίας γλώσσας, ενός λαού και ενός ορφάματος.

Είναι μία εμπνευσμένη ιστορία αντοχής, αποφασιστικότητας, θάρρους και ανανέωσης, είναι η ιστορία της επικράτησης της ελπίδας πάνω στην απελπισία».

David Harris, απόσπασμα από το βιβλίο του “*In the trenches*” («Στις Τάφρους»), 2000.

Το Ισραήλ και η Αραβο-Ισραηλινή Διαμάχη: Σύντομος Οδηγός για Προβληματισμένους

Η Μέση Ανατολή είναι συνέχεια στις ειδήσεις. Δεν υπάρχει μέρα χωρίς να συμβαίνει κάτι που να σχετίζεται με την Αραβο-Ισραηλινή σύγκρουση. Δυστυχώς, επειδή μεγάλο μέρος της δημοσιογραφίας σήμερα γίνεται με καταιγιστικούς ρυθμούς, η συζήτηση συχνά στερείται πλαισίου. Το δοκίμιο αυτό επιδιώκει να αναπτύξει το ιστορικό και σύγχρονο αυτό πλαισίο, χωρίς να εξαντλεί το τεράστιο αυτό θέμα.

Τα επιχειρήματα υπέρ του Ισραήλ είναι σήμερα τόσο ισχυρά όσο ήταν πάντα

Καλοπροαίρετοι και πληροφορημένοι άνθρωποι πρέπει να κατανοήσουν:

α) την επί 67 συνεχή έτη επιδίωξη του Ισραήλ για ειρήνη και ασφάλεια.

β) τους πραγματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει το Ισραήλ σε μία ταραχώδη και βαριά οπλισμένη γειτονιά, ενώ έχει την έκταση του Νιου Τζέρσεϊ, ή της Ουαλίας, ή των 2/3 του Βελγίου, ή του 1% της Σαουδικής Αραβίας.

γ) την ακλόνητη δέσμευση του Ισραήλ στη δημοκρατία, που περιλαμβάνει ελεύθερες και δίκαιες εκλογές, ομαλή αλλαγή εξουσίας, πολιτικό έλεγχο του στρατού, ελευθερία λόγου, Τύπου, θρησκείας, και ανεξάρτητης δικαστικής εξουσίας - όλα μοναδικά στην περιοχή.

δ) το κοινό στοιχείο των απειλών του εξτρεμισμού και της τρομοκρατίας που αντιμετωπίζουν το Ισραήλ, οι ΗΠΑ, η Ευρώπη, η Ινδία, η Αυστραλία, η Ρωσία, η Αφρική, οι μετριοπαθείς Μουσουλμανικές χώρες, και

ε) την εντυπωσιακή συνεισφορά του Ισραήλ στον παγκόσμιο πολιτισμό σε τομείς όπως η επιστήμη, η ιατρική, η τεχνολογία, η γεωργία, οι τέχνες – συνεισφορές που είναι ακόμη πιο

αξιοσημείωτες, αν λάβουμε υπόψη μας το νεαρό του κράτους και το βαρύ αμυντικό του φορτίο, συνεισφορά που δυστυχώς παραμελείται λόγω της έμφασης της ειδησεογραφίας στη βία και στη σύγκρουση.

Η ιστορία καμιάς χώρας δεν είναι τέλεια, και το Ισραήλ, όπως και άλλα δημοκρατικά έθνη, έχει το μερίδιο των λαθών του. Άλλα η παραδοχή των λαθών πρέπει να εκλαμβάνεται ως εθνική δύναμη και όχι ως αδυναμία. Η ιστορία του Ισραήλ μπορεί να συγκριθεί θετικά με οποιαδήποτε άλλης χώρας στην περιοχή και πέρα από την περιοχή, όσον αφορά στην αφοσίωσή του στις δημοκρατικές αρχές. Το Ισραήλ έχει μία υπερήφανη ιστορία και οι φίλοι του δεν πρέπει να έχουν καμία αμφιβολία και δεν πρέπει να διστάζουν να το διαλαλούν. Η ιστορία αυτή ξεκίνησε πολύ πριν από την ίδρυση του κράτους το 1948.

Ο δεσμός των Εβραίων με τη γη του Ισραήλ είναι αναμφισβήτητος και συνεχής

Διαρκεί σχεδόν 4.000 χρόνια. Αυτός ο δεσμός είναι η Εβραϊκή Βίβλος. Το βιβλίο της Γένεσης, το πρώτο από τα πέντε βιβλία της Βίβλου, αφηγείται την ιστορία του Αβραάμ, την αρχέγονη σχέση με τον έναν Θεό και τη μετάβασή του από την πόλη Ουρ (σημερινό Ιράκ) στη γη της Χαναάν, περιοχή που αντιστοιχεί κατά προσέγγιση στο σημερινό Ισραήλ. Το Βιβλίο των Αριθμών, το τέταρτο βιβλίο της Βίβλου, λέει ότι ο Θεός είπε στον Μωυσή: «στείλε άτομα να ερευνήσουν το έδαφος της Χαναάν το οποίο δίνω στους Ισραηλίτες». Οι Ισραηλίτες ταξίδεψαν για 40 χρόνια, όχι απλά αναζητώντας καταφύγιο, αλλά ένα ταξίδι στη Γη της Επαγγελίας- στη γη που ξέρουμε σήμερα ως Ισραήλ.

Αυτές είναι δύο μόνον από τις πολλές αναφορές στη γη του Ισραήλ και στη σημασία του στην εβραϊκή θρησκεία και στην εβραϊκή ταυτότητα. Οποιοδήποτε εβραϊκό βιβλίο προσευχής έχει χρησιμοποιηθεί τους τελευταίους αιώνες, οπουδήποτε στον κόσμο, οι αναφορές στη Σιών και στη γη του Ισραήλ είναι αναρίθμητες.

Ο ίδιος ισχυρός δεσμός ισχύει για τη σχέση μεταξύ των Εβραίων και της Ιερουσαλήμ

Χρονολογείται από την περίοδο του Βασιλιά Δαβίδ, ο οποίος έζησε περίπου 3000 χρόνια πριν και καθέρωσε την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ. Από τότε, η Ιερουσαλήμ αποτέλεσε όχι μόνο το γεωγραφικό κέντρο των Εβραίων, αλλά και την πνευματική και μεταφυσική καρδιά της πίστης και της ταυτότητάς τους. Οπουδήποτε και αν βρίσκονται όταν προσεύχονται, οι Εβραίοι κοιτούν πάντοτε προς την κατεύθυνση της Ιερουσαλήμ. Πράγματι, η σχέση της πόλης και των Εβραίων είναι μοναδική στα χρονικά της ιστορίας.

Η Ιερουσαλήμ είναι η περιοχή όπου κτίστηκαν οι δύο ναοί. Ο πρώτος κτίστηκε από τον βασιλιά Σολομώντα κατά τη διάρκεια του 10ου αιώνα π.Χ. και καταστράφηκε το 586 π.Χ. από τους Βαβυλώνιους. Ο δεύτερος ναός κτίστηκε έναν αιώνα αργότερα, ανακαινίστηκε από τον βασιλιά Ηρώδη και καταστράφηκε το 70 μ.Χ. από τις ρωμαϊκές δυνάμεις.

Όπως έγραψε ο ψαλμωδός, «εάν σε ξεχάσω Ιερουσαλήμ να ξεχαστεί η δεξιά μου, να κολλήσει η γλώσσα μου στον ουρανίσκο μου, εάν παύσω να σε σκέφτομαι, εάν δεν σε θυμάμαι ακόμη και στην πιο ευτυχισμένη στιγμή μου». Σε άλλη εβραϊκή γραφή διαβάζουμε: «Υπάρχει μία ανώτερη Ιερουσαλήμ που αντιστοιχεί στη γήινη Ιερουσαλήμ. Από καθαρή αγάπη για τη γήινη ο Θεός έφτιαξε την ανώτερη».

Τέλος, εδώ και περισσότερο από 3000 χρόνια, οι Εβραίοι στο Πασχαλινό τους δείπνο επαναλαμβάνουν: «Του χρόνου στην Ιερουσαλήμ».

Παρά την αναγκαστική τους διασπορά για σχεδόν 1900 χρόνια, οι Εβραίοι δεν σταμάτησαν ποτέ να επιθυμούν τη Σιών και την Ιερουσαλήμ

Στο βιβλίο του Ησαΐα γράφει: «Για χάρη σου Σιών δεν θα είμαι σιωπηλός, για χάρη σου Ιερουσαλήμ δεν θα είμαι αδρανής». Πέραν της εκφρασμένης επιθυμίας μέσω της προσευχής, υπήρχαν

πάντα Εβραίοι που ζούσαν στο έδαφος του Ισραήλ και ειδικά στην Ιερουσαλήμ, παρ' όλες τις απειλές για τη σωματική τους ασφάλεια.

Πράγματι, από τον δέκατο ένατο αιώνα οι Εβραίοι αποτελούν την πλειοψηφία του πληθυσμού της πόλης. Παραδείγματος χάριν, σύμφωνα με το «Πολιτικό λεξικό των κράτους του Ισραήλ», οι Εβραίοι ήταν το 1892 το 61,9% του πληθυσμού της Ιερουσαλήμ.

Η ιστορική και θρησκευτική σύνδεση με την Ιερουσαλήμ (και το Ισραήλ) είναι ιδιαίτερα σημαντική επειδή μερικοί Άραβες επιδιώκουν να ξαναγράψουν την ιστορία και να βεβαιώσουν ότι οι Εβραίοι είναι «ξένοι κάτοχοι» ή «αποικιοκράτες» χωρίς πραγματικό δεσμό με το έδαφος. Τέτοιοι ισχυρισμοί για τη νομιμότητα του Ισραήλ είναι ευαπόδεικτα ψευδείς και πρέπει να εκτίθενται ως ψευδείς. Επίσης, εξ ολοκλήρου αποκρύπτουν το «ενοχλητικό» γεγονός ότι όταν η Ιερουσαλήμ ήταν υπό έλεγχο Οθωμανικό και πρόσφατα Ιορδανικό, βρισκόταν πάντα σε παρακμή. Δεν ήταν ποτέ ένα πολιτικό, θρησκευτικό, ή οικονομικό κέντρο. Παραδείγματος χάριν, όταν η Ιερουσαλήμ ήταν στα Ιορδανικά χέρια, από το 1948 ως το 1967, ουσιαστικά κανένας Άραβας ηγέτης δεν την επισκέφτηκε και κανένας θρησκευτικός ηγέτης της Σαουδικής Αραβίας δεν ήρθε να προσευχηθεί στο μουσουλμανικό τέμενος Al-Aksa στην ανατολική Ιερουσαλήμ.

Σιωνισμός είναι η επιδίωξη για αυτοδιάθεση των Εβραίων

Αν και η επιθυμία για εβραϊκή πατρίδα διαρκεί χιλιάδες έτη και εκφράζεται στα κλασικά εβραϊκά κείμενα, εδράζεται επίσης σε μία πιο σύγχρονη πραγματικότητα.

Ο Θεόδωρος Χέρτζλ, ο πατέρας του σύγχρονου Σιωνισμού, ήταν κοσμικός Εβραίος και Βιεννέζος δημοσιογράφος. Τρόμαξε, όμως, με τον κραυγαλέο αντισημιτισμό που εκδηλώθηκε με την υπόθεση Ντρέϋφους στη Γαλλία, την πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που είχε δώσει πλήρη δικαιώματα στους Εβραίους, καθώς και με τον αντισημιτισμό στη χώρα του, την Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι Εβραίοι δεν θα μπορούσαν ποτέ να απολαύσουν ισονομία, ζώντας ως μειονότητα στις Ευρωπαϊκές

κοινωνίες, καθώς η κληρονομιά αιώνων αντισημιτισμού ήταν βαθιά ριζωμένη.

Γι' αυτό το λόγο, στο βιβλίο του- ορόσημο «*Der Judenstaat*» (Το Εβραϊκό Κράτος), που εκδόθηκε το 1896, πρότεινε την ίδρυση ενός Εβραϊκού κράτους.

Το όραμα του Χέρτζλ ενστερνίστηκε ο Βρετανός Υπουργός Εξωτερικών Λόρδος Μπάλφουρ ο οποίος, στις 2 Νοεμβρίου του 1917, δήλωσε:

«Η Κυβέρνηση της Μεγαλειότητάς του ευνοεί την ίδρυση μίας εθνικής εστίας για τους Εβραίους στην Παλαιστίνη και θα προσπαθήσει ένθερμα να διευκολύνει την επίτευξη αυτού του στόχου, χωρίς να θίξει τα πολιτικά και θρησκευτικά δικαιώματα των μη-εβραϊκών κοινοτήτων της Παλαιστίνης ή τα πολιτικά δικαιώματα των Εβραίων σε οποιαδήποτε άλλη χώρα».

Το 1922 τα Ηνωμένα Έθνη δίνοντας στη Βρετανία την εντολή επιτήρησης της Παλαιστίνης αναγνώρισαν τον «ιστορικό δεσμό των Εβραίων με την Παλαιστίνη».

Η άνοδος του Αδόλφου Χίτλερ και η Ναζιστική «Τελική Λύση», που προωθήθηκε από τη Γερμανία και τους συμμάχους της και διευκολύνθηκε από τη συνέργεια και την αδιαφορία για την τύχη των Εβραίων σε όλο τον κόσμο, αποκάλυψε την τραγική διάσταση της απελπιστικής ανάγκης για Εβραϊκό Κράτος. (Παρεμπιπτόντως, ο Haj Amin el Husseini, ο μουφτής της Ιερουσαλήμ, υπήρξε από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές της Ναζιστικής γενοκτονίας των Εβραίων).

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}, η Σιωνιστική κίνηση και οι μη Εβραίοι υποστηρικτές της πίστεψαν ότι μόνο σ'ένα δικό τους κράτος θα μπορούσαν οι Εβραίοι να ορίσουν τη μοίρα τους χωρίς να εξαρτώνται από την καλή θέληση των άλλων. Όλοι οι Εβραίοι θα ήταν ευπρόσδεκτοι να ζήσουν στο Εβραϊκό Κράτος σαν καταφύγιο από τη διώξη ή σαν πραγμάτωση της επιθυμίας για τη Σιών. Πράγματι, αυτή η ιδεαλιστική πεποίθηση πυροδότησε τη φαντασία πολλών Εβραίων που εγκαταστάθηκαν στην έρημη τότε Παλαιστίνη, και αποτέλεσαν το

θεμέλιο για το σύγχρονο κράτος του Ισραήλ.

Ιδού πώς περιέγραψε ο Αμερικάνος συγγραφέας και χιουμορίστας Mark Twain την έρημη Παλαιστίνη, την οποία επισκέφτηκε το 1867:

«Μία έρημη χώρα με έδαφος αρκετά εύφορο, πλήρως παραδομένο σε ζιζάνια, μία σιωπηλή λυπημένη έκταση... Μία ερημιά που ούτε στη φαντασία δεν μπορεί να κοσμηθεί με σπίθα ζωής και δράσης... Δεν είδαμε ποτέ, ούτε έναν άνθρωπο σε όλη τη διαδρομή... Δεν υπήρξε ούτε ένα δέντρο ή ένας θάμνος. Ακόμη και η ελιά ή ο κάκτος, αυτοί οι εύκολοι φίλοι του άγονου εδάφους, είχαν σχεδόν εγκαταλείψει τη χώρα».

Αν τρέξουμε μπροστά στον χρόνο, οποιοσδήποτε επισκέπτης του Ισραήλ μπορεί σήμερα να δει τη θαυμαστή μεταμόρφωση του εδάφους, καθώς τα δάση φυτεύτηκαν στοργικά, το χώμα ποτίστηκε και οργώθηκε και χτίστηκαν πόλεις και κωμοπόλεις.

Οι αντίπαλοι του Ισραήλ μέχρι σήμερα, παραποιούν κακόβουλα την έννοια του Σιωνισμού –του κινήματος για την αυτοδιάθεση του Εβραϊκού λαού– και προσπαθούν να την παρουσιάσουν σαν δαιμονική δύναμη. Επιπλέον, επιδιώκουν να απεικονίσουν την περιοχή σαν αναπτυγμένη από τους τοπικούς Άραβες, οι οποίοι παραμερίστηκαν από τους καταφθάνοντες Εβραίους. Ο απώτερος στόχος τους είναι να υπονομεύσουν την αιτία ύπαρξης του Ισραήλ και να απομονώσουν το κράτος από την κοινωνία των Εθνών.

Αυτό συνέβη, παραδείγματος χάριν, το 1975, όταν στη γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, παρά τις επίμονες αντιρρήσεις όλων των δημοκρατικών κρατών, υιοθετήθηκε ψήφισμα που χαρακτήριζε τον Σιωνισμό ως «ρατσισμό». Το ψήφισμα ακυρώθηκε τελικά το 1991, αλλά το θέμα ξαναήρθε στην επικαιρότητα το 2001, στην παγκόσμια διάσκεψη κατά του ρατσισμού, στο Ντάρμπαν της Νοτίου Αφρικής. Η Αραβική ομάδα, εντούτοις, απέτυχε στην προσπάθειά της να καταδικαστεί ο Σιωνισμός στις αποφάσεις της διάσκεψης. Αυτή τη φορά έγινε κατανοητό από πολλά έθνη ότι η σύγκρουση μεταξύ του Ισραήλ και των Παλαιστίνιων είναι, και ήταν πάντα, πολιτική και όχι φυλετική.

Παρεμπιπτόντως, αυτή η επαναλαμβανόμενη προσπάθεια να χαρακτηριστεί ο Σιωνισμός ως ρατοισμός, θυμίζει την παροιμία «είπε ο γάιδαρος τον πετεινό κεφάλα». Τα Αραβικά κράτη αυτοπροσδιορίζονται με βάση την εθνότητα, δηλ., Άραβες, αποκλείοντας τις μη-Αραβικές ομάδες, όπως είναι οι Βέρβεροι και οι Κούρδοι. Το ίδιο ισχύει και για τη θρησκεία. Το Ισλάμ είναι η επίσημη θρησκεία σε όλες τις Αραβικές χώρες (πλην του Λιβάνου) και έτσι περιθωριοποιούνται οι μη-Ισλαμικές θρησκείες, και κυρίως οι χριστιανικές μειονότητες.

Αξίζει να θυμηθούμε τα σχόλια του Αιδεσιμότατου Martin Luther King Jr για τον Αντι-Σιωνισμό:

«Και τί είναι Αντι-Σιωνισμός; Είναι η άρνηση στους Εβραίους ενός θεμελιώδους δικαιώματος που ορθώς διεκδικούμε για τους λαούς της Αφρικής και για όλους τους λαούς του κόσμου. Φίλοι μου, είναι διάκριση κατά των Εβραίων επειδή είναι Εβραίοι. Με λίγα λόγια, είναι Αντισημιτισμός... Ας ηχήσουν τα λόγια μου στο βάθος της ψυχής σας: Όταν οι άνθρωποι κατακρίνουν τον Σιωνισμό κατακρίνουν τους Εβραίους, μην αμφιβάλλετε καθόλου γι' αυτό».

Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι οι μη Εβραίοι δεν έχουν αποκλειστεί από την ανοικοδόμηση του κράτους του Ισραήλ. Αντιθέτως: Σήμερα το 1/5 των πολιτών του Ισραήλ είναι μη Εβραίοι, δηλαδή 1,7 εκατομμύρια είναι Άραβες, και τα Αραβικά είναι μία επίσημη εθνική γλώσσα. Επιπλέον, ο εβραϊκός πληθυσμός του Ισραήλ έχει πάντα ενθαρρύνει την εθνική, πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία. Αυτό έγινε ακόμη πιο έντονο όταν στην δεκαετία του '80 το Ισραήλ έσωσε από την πληγείσα από ξηρασία Αιθιοπία δεκάδες χιλιάδες μαύρους Εβραίους που ονειρεύονταν τη μετεγκατάστασή τους στο Ισραήλ.

Αξίζει να αναφέρουμε τα εύγλωττα σχόλια του Julius Chambers, Γενικού Διευθυντή του NAACP, του Ταμείου Νομικής Υπεράσπισης και Εκπαίδευσης:

«Αν τα θύματα του Αιθιοπικού λιμού ήταν λευκοί, αμέτρητα έθνη μπορεί να τους είχαν προσφέρει καταφύγιο. Άλλα οι άνθρωποι που πέθαιναν καθημερινά στην Αιθιοπία και στο

Σουδάν ήταν μαύροι, και σ' έναν κόσμο που ο ρατσισμός καταδικάζεται επίσημα από όλες τις οργανωμένες κυβερνήσεις, μόνον ένα μη-Αφρικανικό κράτος άνοιξε τις πόρτες του και την αγκαλιά του. Η ήρεμη ανθρωπιστική πράξη του κράτους του Ισραήλ, πράξη που έγινε αδιαφορώντας εντελώς για το χρώμα των διασωθέντων, είναι καταδίκη του ρατσισμού, πολύ πιο εύγλωττη από τις ομιλίες και τα ψηφίσματα».

Η Αραβο-Ισραηλινή διαμάχη μπορούσε να αποφευχθεί

Αμέσως μετά την ίδρυσή τους το 1945, τα Ηνωμένα Έθνη έδειξαν ενδιαφέρον για το μέλλον της Παλαιστίνης που τότε ήταν υπό Βρετανική Εντολή. Η Ειδική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Παλαιστίνη (UNSCOP) εισηγήθηκε στη Γενική Συνέλευση τη διχοτόμηση της γης μεταξύ των Εβραίων και των Αράβων. Καμία από τις δύο πλευρές δεν θα έπαιρνε ό,τι επεδίωκε, αλλά η διχοτόμηση θα αναγνώριζε την ύπαρξη δύο λαών, ενός Εβραϊκού και ενός Αραβικού, που δικαιούντο από ένα δικό τους κράτος.

Στις 29 Νοεμβρίου 1947 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, με ψήφους 33 υπέρ, 13 κατά και 10 αποχές, ενέκριναν το ψήφισμα 181 γνωστό ως Σχέδιο Διχοτόμησης.

Αποδοχή του Σχεδίου Διχοτόμησης θα είχε σημάνει την ίδρυση δύο κρατών, αλλά όλες οι γειτονικές Αραβικές χώρες, καθώς και ο τοπικός Αραβικός πληθυσμός απέρριψαν βίαια το ψήφισμα. Αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν οποιαδήποτε Εβραϊκή αξιωση για τμήμα του εδάφους και επέλεξαν τον πόλεμο με στόχο να εκδιώξουν τους Εβραίους. Αυτή η άρνηση αποτέλεσε πάντα τον πυρήνα της σύγκρουσης, τότε και τώρα.

(Πράγματι, ορισμένες Αραβικές χώρες και το Ιράν, για να μην αναφέρουμε τις Παλαιστινιακές τρομοκρατικές οργανώσεις όπως η Χαμάς και η Παλαιστινιακή Ισλαμική Τζιχάντ, ακόμη δεν αναγνωρίζουν στο Ισραήλ το δικαίωμα ύπαρξης, ανεξαρτήτως συνόρων, 67 χρόνια μετά την ίδρυσή του).

Στις 14 Μαΐου του 1948 ιδρύθηκε το σύγχρονο κράτος του

Ισραήλ. Ο Ουίνστον Τσώρτσιλ συνέλαβε τη σημασία του:

«Η ίδρυση ενός Εβραϊκού Κράτους... αποτελεί ένα γεγονός στην παγκόσμια ιστορία το οποίο πρέπει να δούμε όχι με την προοπτική μιας γενεάς ή ενός αιώνα, αλλά με την προοπτική χιλίων, δύο χιλιάδων ακόμη και τριών χιλιάδων ετών».

Χρόνια αργότερα, ο Τζων Φ. Κέννεντυ έδωσε τη δική του άποψη για τη σημασία της αναγέννησης του Ισραήλ σχεδόν 1900 χρόνια μετά από την τελευταία του υπόσταση ως κυρίαρχο κράτος:

«Το Ισραήλ δεν δημιουργήθηκε για να εξαφανιστεί. Το Ισραήλ θα αντέξει και θα ακμάσει. Είναι το παιδί της ελπίδας και το σπίτι των γενναίων. Δεν μπορεί να διαρραγεί από την αντιπαλότητα ούτε να φθαρεί από την επιτυχία. Φέρει την ασπίδα της δημοκρατίας και το ξίφος της ελευθερίας».

Η διακήρυξη της ίδρυσης του κράτους του Ισραήλ περιλαμβάνει αυτές τις λέξεις για την ειρήνη:

«Τείνουμε το χέρι μας σε όλα τα γειτονικά κράτη και τους λαούς τους σε μία προσφορά ειρήνης και καλής γειτονίας, σε μία πρόσκληση δημιουργίας δεσμών συνεργασίας και αμοιβαίας βοήθειας με το κράτος των Εβραίων που εγκαταστάθηκαν στο έδαφός τους για το καλό όλων».

Είναι τραγικό ότι αυτή η προσφορά, όπως και οι άλλες που έγιναν από τους Εβραίους ηγέτες πριν από την ίδρυση του κράτους, αγνοήθηκαν.

Στις 15 Μαΐου 1948, οι στρατοί της Αιγύπτου, του Ιράκ, της Ιορδανίας, του Λιβάνου και της Συρίας επιτέθηκαν στο νεο-ιδρυθέν εβραϊκό κράτος, επιδιώκοντας την καταστροφή του

Κατά τη διάρκεια αυτού του πολέμου που ξεκίνησαν τα Αραβικά έθνη, όπως σ' όλους τους πολέμους, επηρεάστηκαν πολίτες. Ακόμη και σήμερα συνεχίζεται η διαμάχη περί του αν οι ντόπιοι Άραβες που έφυγαν από το Ισραήλ, έφυγαν γιατί αυτό τους συνέστησαν οι Άραβες ηγέτες, ή αν έφυγαν απειλούμενοι από τους Άραβες ηγέτες, πόσοι έφυγαν από το φόβο του πολέμου, ή πόσοι

υποχρεώθηκαν από τις Ισραηλινές δυνάμεις να φύγουν. Είναι σημαντικό ότι εκατοντάδες χιλιάδες Άραβες παρέμειναν στο Ισραήλ και πολιτογραφήθηκαν.

Αλλά δεν πρέπει να παραβλέψουμε το κεντρικό σημείο: οι Αραβικές χώρες ξεκίνησαν αυτόν τον πόλεμο με στόχο να εξοντώσουν τους 650.000 Εβραίους στο νέο κράτος του Ισραήλ, και για αυτό το λόγο αρνήθηκαν το σχέδιο των Ηνωμένων Εθνών για τη δημιουργία του Αραβικού και του Εβραϊκού κράτους.

Από την Αραβιο-Ισραηλινή διαμάχη δημιουργήθηκαν δύο πληθυσμοί προσφύγων, όχι ένας

Ενώ η παγκόσμια προσοχή έχει εστιαστεί στους Παλαιστίνιους πρόσφυγες, το πρόβλημα των εκατοντάδων χιλιάδων Εβραίων προσφύγων στις Αραβικές χώρες έχει αγνοηθεί. Πράγματι, πολλοί εμπειρογνόμονες θεωρούν ότι το μέγεθος των δύο ομάδων ήταν κατά προσέγγιση συγκρίσιμο. Άλλα υπήρξε μία μεγάλη διαφορά: το Ισραήλ (καθώς και άλλες δυτικές χώρες) απορρόφησαν αμέσως τους Εβραίους πρόσφυγες, ενώ οι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες τοποθετήθηκαν σε στρατόπεδα και αφέθηκαν εκεί, γενιά τη γενιά επίτηδες, από υπολογισμένη Αραβική πολιτική και με τη συνενοχή των Ηνωμένων Εθνών.

Σκεφτείτε αυτό: Το Ισραήλ αποσύρθηκε εντελώς από τη Γάζα το 2005, αλλά υπάρχουν ακόμη στην περιοχή 8 στρατόπεδα προσφύγων των Ηνωμένων Εθνών. Γιατί; Η Γάζα ελέγχεται πια από Παλαιστίνιους, όχι από το Ισραήλ, παρ' όλα αυτά φαίνεται ότι η διάλυση των στρατοπέδων θα σημάνει την εγκατάλειψη του συμβόλου της Παλαιστινιακής «αντίστασης» και την αντικατάστασή του με την κανονικότητα της καθημερινότητας.

Σήμερα στον κόσμο δεν υπάρχει καμία συγκρίσιμη περίσταση τόσο κυνικής εκμετάλλευσης πληθυσμού προσφύγων

Μέχρι τώρα, μόνο μία Αραβική χώρα, η Ιορδανία, προσέφερε εθνικότητα σε σημαντικό αριθμό Παλαιστινίων προσφύγων.

Οι υπόλοιπες 20 Αραβικές χώρες με τα τεράστια εδάφη τους, την κοινή γλώσσα, θρησκεία και εθνικές ρίζες με τους Παλαιστίνιους, αρνήθηκαν. Δυστυχώς, εμφανίζονται να έχουν μειωμένο ενδιαφέρον να ανακουφίσουν το πρόβλημα των προσφύγων που ζουν συχνά σε ρυπαρά στρατόπεδα. Μάλλον θέλουν να τροφοδοτήσουν το μίσος για το Ισραήλ και χρησιμοποιούν τους πρόσφυγες σαν θανατηφόρο όπλο στη συνεχιζόμενη πάλη κατά του Ισραήλ.

Παρενθετικά, για να δώσουμε μία αίσθηση του πώς έχει μεταχειριστεί τους Παλαιστίνιους ο Αραβικός κόσμος, το Κουβέιτ έχει εκδιώξει περισσότερους από 300.000 Παλαιστίνιους που εργάζονταν στη χώρα (χωρίς ποτέ να πάρουν Κουβετιανά διαβατήρια), όταν ο Γιασέρ Αραφάτ υποστήριξε το Ιράκ του Σαντάμ Χουσεΐν στον πόλεμο του Κόλπου το 1990-'91. Οι Παλαιστίνιοι έχουν θεωρηθεί μία εν δυνάμει «πέμπτη φάλαγγα». Δεν υπήρξε ίχνος διαμαρτυρίας από άλλες Αραβικές χώρες ή άλλες φωνές διαμαρτυρίας στη Δύση υπέρ των Παλαιστινών για την εκδίωξη μίας ολόκληρης κοινότητας. Και όσο κι αν φανεί απίστευτο, ο Λίβανος, που για πολλές δεκαετίες στέγασε εκατοντάδες χιλιάδες Παλαιστίνιους πρόσφυγες, έχει με νόμο απαγορεύσει στους Παλαιστίνιους να εργάζονται σε πολλούς επαγγελματικούς τομείς.

Δυστυχώς, η Ιστορία των Εβραίων προσφύγων από τις Αραβικές χώρες δεν συζητείται συχνά

Όταν θίγεται το θέμα των Εβραίων προσφύγων από Αραβικές χώρες, οι Άραβες εκπρόσωποι προσποιούνται άγνοια, ή ισχυρίζονται επίμονα ότι οι Εβραίοι έζησαν καλά κάτω από Μουσουλμανικό έλεγχο (σε αντίθεση με τους Εβραίους της Χριστιανικής Ευρώπης). Ορισμένες φορές, υποκριτικά, δηλώνουν ότι οι Άραβες εξ' ορισμού δεν είναι αντισημίτες διότι, όπως οι Εβραίοι, είναι κι αυτοί Σημίτες.

Είναι αλήθεια ότι δεν έχει υπάρξει προηγούμενο ανάλογο της Εβραϊκής εμπειρίας του Ολοκαυτώματος στις Μουσουλμανικές χώρες, και είναι επίσης αλήθεια ότι υπήρξαν περίοδοι συνεργασίας και αρμονικής συμβίωσης, αλλά η ιστορία δεν τελειώνει εδώ. Οι Εβραίοι δεν απόλαυσαν ποτέ πλήρη και ίσα δικαιώματα με

τους Μουσουλμάνους σε χώρες υπό Ισλαμικό έλεγχο. Υπήρχαν σαφείς κανόνες που θεωρούσαν τους Εβραίους πολίτες (και τους Χριστιανούς) πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Η βία κατά των Εβραίων δεν ήταν άγνωστη στον Μουσουλμανικό κόσμο.

Αναφέρω ένα μόνον παράδειγμα της μοίρας των Εβραίων στις Αραβικές χώρες: Εβραίοι ζούσαν αδιάκοπα στη Λιβύη από την εποχή των Φοινίκων, δηλαδή πολλούς αιώνες πριν φτάσουν οι Άραβες στην Αραβική Χερσόνησο, φέρνοντας τον Ισλαμισμό στη Βόρεια Αφρική και καταλαμβάνοντας εδάφη που κατοικούντο από γηγενείς Βέρβερους μεταξύ άλλων.

Η πλειοψηφία των 40.000 Εβραίων της Λιβύης έφυγαν μεταξύ του 1948 και του 1951, μετά από πογκρόμ το 1945 και το 1948. Το 1951 η Λιβύη έγινε ανεξάρτητη χώρα. Παρά τις συνταγματικές εγγυήσεις, οι Εβραίοι οι οποίοι παρέμειναν στη Λιβύη στερήθηκαν το δικαίωμα ψήφου, το δικαίωμα να εργάζονται στο δημόσιο, να έχουν Λιβυκά διαβατήρια, να επιβλέπουν τα κοινοτικά τους θέματα ή να αγοράζουν νέα ιδιοκτησία. Μετά από το τρίτο πογκρόμ, το 1967, επετράπη στους 4.000 εναπομείναντες Εβραίους να φύγουν μόνο με μία βαλίτσα και 50 δολάρια. Το 1970, η Λιβυκή κυβέρνηση με μία σειρά νόμων, ανακοίνωσε την κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων των εξόριστων Εβραίων και εξέδωσε ομόλογα για τη δίκαιη αποζημίωση πληρωτέα σε 15 χρόνια. Το 1985 ήλθε και παρήλθε και η αποζημίωση δεν πληρώθηκε ποτέ.

Συγχρόνως η κυβέρνηση κατέστρεψε τα Εβραϊκά νεκροταφεία, χρησιμοποίησε τις ταφόπλακες για να φτιάξει νέους δρόμους στην προσπάθεια να εξαφανίσει κάθε απομεινάρι της ιστορικής παρουσίας των Εβραίων στη χώρα.

Το 1948, όταν ιδρύθηκε το Ισραήλ, υπήρχαν 750.000 Εβραίοι σε Αραβικές χώρες. Σήμερα, είναι λιγότεροι από 5.000, οι περισσότεροι εκ των οποίων ζουν στο Μαρόκο και στην Τυνησία.

Πού ήταν η Αραβική συμπάθεια προς τον Παλαιστινιακό πληθυσμό από το 1948 έως το 1967;

Με τις συμφωνίες ανακωχής που έγιναν στο τέλος του Πολέμου Ανεξαρτησίας του Ισραήλ η λωρίδα της Γάζας περιήλθε στην Αίγυπτο.

Αντί να εξετάσουν την αυτοδιάθεση των Αράβων που ζούσαν εκεί και των Παλαιστινών προσφύγων που εγκαταστάθηκαν εκεί, οι Αιγυπτιακές αρχές επέβαλαν σκληρό στρατιωτικό νόμο. Εν τω μεταξύ, η Δυτική Όχθη και το ανατολικό ήμισυ της Ιερουσαλήμ περιήλθαν στην Ιορδανία. Και πάλι δεν υπήρξε καμία κίνηση δημιουργίας ανεξάρτητου Παλαιστινιακού κράτους. Αντιθέτως, η Ιορδανία προσάρτησε τα εδάφη, γεγονός που αναγνωρίστηκε μόνον από δύο χώρες στον κόσμο, τη Βρετανία και το Πακιστάν.

Ήταν ακριβώς σ' αυτή την περίοδο, συγκεκριμένα το 1964, που ιδρύθηκε η Παλαιστινιακή Απελευθερωτική Οργάνωση (PLO). Σκοπός της οργάνωσης δεν ήταν η δημιουργία ενός κράτους στα εδάφη που κατείχε η Αίγυπτος (Γάζα) και η Ιορδανία (Δυτική Όχθη), αλλά η εξάλειψη του Ισραήλ και η ίδρυση ενός Αραβο-Παλαιστινιακού Κράτους σε ολόκληρη την Παλαιστίνη.

Το άρθρο 15 του Καταστατικού χάρτη της PLO διατυπώνει καθαρά αυτό τον στόχο:

«Η απελευθέρωση της Παλαιστίνης, από την Αραβική σκοπιά, έχει σαν εθνικό χρέος να απωθήσει τη Σιωνιστική, ιμπεριαλιστική εισβολή από τη μεγάλη Αραβική πατρίδα και να εξολοθρεύσει τη Σιωνιστική παρουσία στην Παλαιστίνη».

Στα επόμενα χρόνια, η τρομοκρατία καθοδηγούμενη από την PLO σκόρπισε τον θάνατο, εστιάζοντας σε στόχους Ισραηλινούς, Αμερικανικούς, Ευρωπαϊκούς και Εβραϊκούς.

Μαθητές, ολυμπιακοί αθλητές, επιβάτες αεροπλάνων, διπλωμάτες, ακόμη και ένας ανάπτηρος τουρίστας σε κρουαζιερόπλοιο, δολοφονήθηκαν από τους τρομοκράτες.

Πώς το Ισραήλ κατέκτησε τη Δυτική Όχθη, τα Υψώματα του Γκολάν, τη Λωρίδα της Γάζας, τη Χερσόνησο του Σινά και το ανατολικό τμήμα της Ιερουσαλήμ με την Παλιά Πόλη;

Αυτές τις μέρες, πολλοί άνθρωποι αναφέρονται αντανακλαστικά στα «κατεχόμενα εδάφη» χωρίς να αναφωτιούνται πώς περιήλθαν τα εδάφη αυτά στο Ισραήλ το 1967. Και πάλι, υπάρχουν κάποιοι στον Αραβικό κόσμο που επιχειρούν να ξαναγράψουν την ιστορία και αποδίδουν στο Ισραήλ επεκτατικά κίνητρα, αλλά τα γεγονότα είναι ξεκάθαρα. Ακολουθεί μία σύντομη περίληψη ορισμένων από τα σπουδαιότερα γεγονότα που οδήγησαν στον πόλεμο των Έξι Ημερών:

Στις 16 Μαΐου του 1967, το ραδιόφωνο του Καΐρου ανακοίνωσε: «Η ύπαρξη του Ισραήλ κράτησε πολύ. Ήρθε η μάχη στην οποία θα καταστρέψουμε το Ισραήλ». Την ίδια ημέρα, η Αίγυπτος απαίτησε την απόσυρση των δυνάμεων των Ηνωμένων Εθνών που ήταν σταθμευμένες στη Γάζα και στο Σαρμ-ελ-Σεΐχ από το 1957. Τρεις μέρες αργότερα, τα Ηνωμένα Έθνη, προς αιώνια ντροπή τους, ανακοίνωσαν ότι θα συμμορφωθούν προς την Αιγυπτιακή απαίτηση.

Στις 19 Μαΐου του 1967, το ραδιόφωνο του Καΐρου είπε: «Αντί είναι η ευκαιρία μας, Άραβες, να δώσουμε στο Ισραήλ το θανάσιμο χτύπημα του εκμηδενισμού».

Στις 23 Μαΐου, ο Πρόεδρος της Αιγύπτου Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ, ανακοίνωσε την πρόθεσή του να αποκλείσει τα Ισραηλινά πλοία από τα στενά του Τιράν, εμποδίζοντας έτσι την εμπορική δίοδο του Ισραήλ προς την Ανατολική Αφρική και την Ασία. Το Ισραήλ απήντησε ότι με βάση το διεθνές δίκαιο αυτό αποτελεί “casus belli”, αιτία πολέμου.

Στις 27 Μαΐου ο Νάσερ είπε: «βασικός μας στόχος είναι η καταστροφή του Ισραήλ».

Στις 30 Μαΐου, ο βασιλιάς της Ιορδανίας Χουσεΐν, έθεσε τις Ιορδανικές δυνάμεις υπό τον έλεγχο των Αιγυπτίων. Αιγυπτιακές, Ιρανικές και Σαουδαραβικές δυνάμεις εστάλησαν στην Ιορδανία.

Την 1^η Ιουνίου ο ηγέτης του Ιράκ πρόσθεσε τις σκέψεις του:

«Είμαστε αποφασισμένοι και ενωμένοι ώστε να πετύχουμε τον στόχο μας, να σβήσουμε το Ισραήλ από τον χάρτη».

Στις 3 Ιουνίου το ραδιόφωνο του Καΐρου χαιρέτησε τον επικείμενο Μουσουλμανικό Ιερό Πόλεμο.

Στις 5 Ιουνίου, το Ισραήλ, περικυκλωμένο από πολύ περισσότερες και βαριά εξοπλισμένες Αραβικές δυνάμεις, έτοιμες να επιτεθούν ανά πάσα στιγμή, ξεκίνησε πρώτο την επίθεση.

Μέσα σε έξι ημέρες το Ισραήλ νίκησε τους αντιπάλους του και κατά την επίθεση κατέκτησε εδάφη της Αιγύπτου, της Ιορδανίας και της Συρίας.

Το Ισραήλ έκανε επίμονες και τεκμηριωμένες προσπάθειες, μέσω διπλωματικών καναλιών των Ηνωμένων Εθνών, να πείσει τον βασιλιά Χουσεΐν να μην συμμετάσχει στον πόλεμο. Αντίθετα από την Αίγυπτο και τη Συρία, των οποίων η εχθρότητα προς το Ισραήλ ήταν συνεχής, η Ιορδανία είχε συνεργαστεί με το Ισραήλ και είχε κοινές ανησυχίες για τα επιθετικά σχέδια των Παλαιστίνιων. Χρόνια αργότερα, ο βασιλιάς Χουσεΐν δημόσια παραδέχθηκε ότι η απόφασή του να συμμετάσχει στον πόλεμο του 1967, στον οποίο έχασε τον έλεγχο της Δυτικής Όχθης και της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, ήταν από τα μεγαλύτερα σφάλματα που διέπραξε ποτέ.

Άλλη μια χαμένη ευκαιρία ειρήνης

Αμέσως μετά τον πόλεμο των Έξι Ημερών, το Ισραήλ έδειξε την επιθυμία του για ειρήνη προτείνοντας στους Άραβες γείτονες την ανταλλαγή εδαφών. Παρ' όλο που το Ισραήλ δεν ήταν έτοιμο να παραιτηθεί από την ανατολική Ιερουσαλήμ, που περιείχε τις iερότερες περιοχές του Ιουδαϊσμού, από τις οποίες είχε αποκλειστεί για σχεδόν 19 χρόνια, ήταν πρόθυμο να επιστρέψει τα κατεχόμενα εδάφη με αντάλλαγμα την ειρήνη. Σημειώνεται ότι η Ιορδανία, παραβιάζοντας κραυγαλέα την Ισραηλο-Ιορδανική συμφωνία ανακωχής, βεβήλωσε 56 εβραϊκές συναγωγές στον Εβραϊκό τομέα της παλιάς πόλης της Ιερουσαλήμ και ο κόσμος παρέμεινε σιωπηλός. Άλλα οι προτάσεις του Ισραήλ απορρίφθηκαν. Μία καταφανής απάντηση ήλθε από το Χαρτούμ, την πρωτεύουσα του

Σουδάν, όπου οι Άραβες ηγέτες συγκεντρώθηκαν για να εκδώσουν, την 1^η Σεπτεμβρίου του 1967, το ψήφισμα που δήλωνε τα τρία όχι: «Όχι στην ειρήνη, όχι στην αναγνώριση, όχι στις διαπραγματεύσεις» με το Ισραήλ.

Τον Νοέμβριο του 1967 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε το Ψήφισμα 242

Στο ψήφισμα αυτό, στο οποίο συχνά αναφέρονται οι συζητήσεις για την Αραβο-Ισραηλινή διαμάχη σαν το πλαίσιο για την επίλυσή της, συχνά δεν αναφέρονται με ακρίβεια. Το ψήφισμα τονίζει «το απαράδεκτο της απόκτησης εδαφών με πόλεμο και την ανάγκη εργασίας για μία δίκαιη και μόνιμη ειρήνη στην οποία κάθε χώρα [με έμφαση στο **κάθε**] μπορεί να ζήσει με ασφάλεια».

Επιπλέον, απαιτεί την «απόσυρση των Ισραηλινών ενόπλων δυνάμεων από εδάφη που καταλήφθηκαν στην πρόσφατη σύγκρουση», αλλά σκόπιμα παραλείπει το άρθρο «τα» πριν την λέξη «εδάφη». Ο Αμερικανός πρέσβης στα Ηνωμένα Έθνη, Arthur Goldberg, σημείωσε ότι αυτό ήταν σκόπιμο, έτσι ώστε οποιαδήποτε τελική συμφωνία να επιτρέπει απροσδιόριστες ρυθμίσεις συνόρων, που να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες ασφάλειας του Ισραήλ. Για παράδειγμα, πριν από τον πόλεμο των Έξι Ημερών, το Ισραήλ στο στενότερο σημείο του, βόρεια του Τελ Αβίβ, είχε πλάτος 9 μιλίων.

Το ψήφισμα περιλαμβάνει επίσης επίκληση για «τερματισμό όλων των αξιώσεων ή των πολεμικών πρακτικών, καθώς και σεβασμό και αναγνώριση στην κυριαρχία, εδαφική ακεραιότητα και πολιτική ανεξαρτησία όλων των κρατών της περιοχής, και του δικαιώματος να ζήσουν ειρηνικά σε ασφαλή και αναγνωρισμένα σύνορα, χωρίς απειλές βίας».

Και, αν μη τι άλλο, «βεβαιώνει την ανάγκη α) εγγυήσεων για την ελευθερία της ναυσιπλοΐας στα διεθνή ύδατα της περιοχής, β) επίτευξης μίας δίκαιης λύσης του προσφυγικού προβλήματος [Σημείωση Συγγραφέα: επισημαίνεται η ασάφεια ως προς το ποιο προσφυγικό πρόβλημα, που επιτρέπει διάφορες ερμηνείες ως προς το στοχευόμενο προσφυγικό πληθυσμό] και γ) εγγυήσεων

για το απαραβίαστο των εδαφών με μέτρα που περιλαμβάνουν τη δημιουργία αποστρατικοποιημένων ζωνών».

Στις 22 Οκτωβρίου του 1973 -κατά τη διάρκεια ενός ακόμη πολέμου, που κηρύχθηκε από τους Άραβες και ονομάστηκε πόλεμος του Γιού Κιπούρ διότι ξεκίνησε την Ιερότερη μέρα του έτους για τους Εβραίους— το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε το Ψήφισμα 338.

Το ψήφισμα καλούσε για παύση των εχθροπραξιών, την εξ ολοκλήρου εφαρμογή του ψηφίσματος 242 και την αρχή των διαπραγματεύσεων των ενδιαφερομένων μερών. Τα ψηφίσματα 242 και 338 αναφέρονται συχνά μαζί σε σχέση με τις Αραβο-Ισραηλινές διαπραγματεύσεις ειρήνης.

Ναι, οι οικισμοί αποτελούν ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα

Αναμφίβολα, όπως κάθε άλλο θέμα που σχετίζεται με την Αραβο-Ισραηλινή διαμάχη, το θέμα των οικισμών εμπεριέχει περισσότερα απ' όσα φαίνονται εκ πρώτης όψεως.

Μετά τη νίκη του Ισραήλ στον πόλεμο του 1967, και αφού έγινε σαφές ότι οι Άραβες δεν ενδιαφέρονται να κάνουν διαπραγματεύσεις για την ειρήνη, το Ισραήλ, με κυβέρνηση συνασπισμού του Εργατικού κόμματος, προώθησε την εγκατάσταση οικισμών νέων κοινοτήτων στα κατεχόμενα εδάφη. Αυτή η πρακτική επιταχύνθηκε από τις κυβερνήσεις συνασπισμού του κόμματος Λικούντ μετά το 1977.

Όποια και αν είναι η άποψη κάποιου για τους οικισμούς, είναι σπουδαίο να κατανοήσει τα κίνητρα του Ισραήλ, για να προχωρήσει τη σκέψη του:

α) Το Ισραήλ υποστήριζε ότι τα εδάφη ήταν αμφισβητούμενα — τόσο οι Άραβες, όσο και οι Εβραίοι τα διεκδικούσαν — και καθώς δεν ανήκαν σε κυρίαρχο κράτος, το Ισραήλ είχε το ίδιο δικαίωμα να εγκαταστήσει πληθυσμούς με τους Παλαιστίνιους (οι οποίοι παρεμπιπόντως δεν είχαν ποτέ δικό τους κράτος).

β) Εβραϊκές κοινότητες υπήρχαν στη Δυτική Όχθη πριν από το 1948, π.χ. στη Χεβρώνα και στο Gush Etzion, και οι δύο περιοχές μεγάλων σφαγών του 20^{ου} αιώνα από Άραβες, στις οποίες

σκοτώθηκαν και πολλοί Εβραίοι.

γ) Η Δυτική Όχθη, σύμφωνα με την Εβραϊκή Βίβλο, αντιπροσωπεύει το λίκνο του Εβραϊκού πολιτισμού, και μερικοί Εβραίοι, οδηγούμενοι από την πίστη τους και την ιστορία, ήταν πρόθυμοι να επιβεβαιώσουν αυτό τον δεσμό,

δ) Η Ισραηλινή Κυβέρνηση θεωρούσε ότι ορισμένοι οικισμοί ήταν χρήσιμοι για λόγους ασφαλείας, με δεδομένη τη γεωγραφία και την τοπογραφία αυτής της περιορισμένης περιοχής.

ε) Ορισμένοι Ισραηλινοί αξιωματούχοι πίστευαν ότι κτίζοντας οικισμούς, δημιουργώντας συνεπώς τετελεσμένα γεγονότα, επισπεύδουν τον χρόνο που οι Παλαιστίνιοι, αντιλαμβανόμενοι ότι ο χρόνος δεν κυλάει υπέρ αυτών, θα ξεκινήσουν τις διαπραγματεύσεις.

Συγχρόνως, πολλά δημοψηφίσματα κατέδειξαν με συνέπεια ότι η πλειοψηφία των Ισραηλινών συμφωνεί πως οποιαδήποτε συμφωνία ειρήνης με τους Παλαιστίνιους συνεπάγεται απαραιτήτως τη διάλυση πολλών, όχι όμως όλων, των οικισμών. Είναι βέβαιο ότι το Ισραήλ θα διατηρήσει σε οποιαδήποτε συμφωνία ειρήνης τους οικισμούς που σήμερα αποτελούν ουσιαστικές πόλεις και που είναι πολύ κοντά στην Ιερουσαλήμ ή πολύ κοντά στα σύνορα του 1967.

Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι τα σύνορα του 1967 δεν υπήρξαν ποτέ διεθνώς αναγνωρισμένα σύνορα, παρά μόνο μία νέα γραμμή ανακωχής επί των γραμμών που το Ισραήλ κατείχε το 1949 μετά τον πόλεμο ανεξαρτησίας.

Οι ΗΠΑ αναγνώρισαν αυτό το σημαντικό γεγονός, όταν ο Πρόεδρος Τζορτζ Ουώκερ Μπους έγραψε στον πρωθυπουργό Αριέλ Σαρόν, στις 14 Απριλίου του 2004: «Είναι μη ρεαλιστικό να αναμένεται ότι η έκβαση των τελικών διαπραγματεύσεων θα είναι η πλήρης επιστροφή στις γραμμές ανακωχής του 1949».

Οι δυνατότητες ειρήνης

Το 1977 ο Μεναχέμ Μπεγκίν, ο πρώτος πρωθυπουργός του κόμματος Λικούντ, ανέλαβε την εξουσία. Αυτό δεν εμπόδισε τον Πρόεδρο της Αιγύπτου Ανουάρ Σαντάτ να πραγματοποιήσει την

ίδια χρονιά το ιστορικό του ταξίδι στο Ισραήλ και να μιλήσει στην Κνέσετ, την Ισραηλινή Βουλή. Ακολούθησε μία εξαιρετική διαδικασία ειρήνης με όλα τα 'πάνω' και τα 'κάτω' που συνεπάγονται οι δύσκολες διαπραγματεύσεις.

Τον Σεπτέμβριο του 1978, υιοθετήθηκε η Συμφωνία του Κάμπτ Ντέιβιντ, που περιείχε ένα πλαίσιο για συνολική ειρήνη και περιελάμβανε και μία πρόταση για περιορισμένη αυτο-διαχείριση για τους Παλαιστινίους. (Η πρόταση απορρίφθηκε από τους Παλαιστινίους). Έξι μήνες αργότερα, υπεγράφη η συμφωνία ειρήνης και τερματίστηκαν 31 χρόνια πολέμου μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου.

Ήταν μία αξιοσημείωτη στιγμή της ιστορίας. Ο Σαντάτ - φανατικά αντι-Ισραηλινός και αντισημίτης για μεγάλο μέρος της ζωής του, και ο εμπνευστής (μαζί με τη Συρία) της ξαφνικής επίθεσης της Αιγύπτου στο Ισραήλ που πυροδότησε τον πόλεμο του Γιού Κιπούρ το 1973- συνεργάστηκε με τον Μπεγκίν, τον αρχηγό του Ισραηλινού δεξιού κόμματος, για να ξεκινήσουν ένα νέο κεφάλαιο στις Αραβο-Ισραηλινές σχέσεις. Απεδείχθη ότι με θέληση, κουράγιο και όραμα τα πάντα είναι δυνατά.

Όμως όλες οι υπόλοιπες Αραβικές χώρες, με εξαίρεση το Σουδάν (κάτω από πιο μετριοπαθή ηγεσία απ' ό, τι σήμερα) και το Ομάν, διέκοψαν τις διπλωματικές σχέσεις τους με την Αίγυπτο για να διαμαρτυρηθούν για την ειρήνη. Και το 1981 ο Σαντάτ δολοφονήθηκε από μέλη της Αιγυπτιακής Ισλαμικής Τζιχάντ, οργάνωση που αργότερα συνεργάστηκε με τον Οζάμα Μπιν Λάντεν και το δίκτυο της Άλ Κάιντα.

Από την πλευρά του, το Ισραήλ παρέδωσε τη μεγάλη έκταση του Σινά (περίπου 23.000 τετρ. μίλια ή περισσότερο από δύο φορές την έκταση του Ισραήλ), η οποία αποτελούσε κρίσιμη στρατηγικά ουδέτερη ζώνη μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου. Το Ισραήλ παραιτήθηκε επίσης από πολύτιμες πηγές πετρελαίου που ανακάλυψε στο Σινά, μεγάλη θυσία για μία χώρα που ως τότε δεν είχε άλλους φυσικούς πόρους. (Τριάντα πέντε χρόνια αργότερα το Ισραήλ έχει ανακαλύψει σημαντικές πηγές φυσικού αερίου στα δικά του εδάφη). Έκλεισε σπουδαίες αεροπορικές βάσεις που είχε κατασκευάσει. Και παρ' όλη τη σταθερή δέσμευση του Μπεγκίν

για τη διατήρηση των οικισμών, διέλυσε τους θύλακες του Σινά.

Με αυτό τον τρόπο το Ισραήλ κατέδειξε την άσβεστη δίψα του για ειρήνη, τη θέλησή του να κινδυνεύσει και να κάνει θυσίες και την ευσυνείδητη δέσμευσή του να τηρήσει τους όρους των συμφωνιών του. Πότε άλλοτε στη σύγχρονη ιστορία μία χώρα που νίκησε σε ένα πόλεμο για την επιβίωσή της, επέστρεψε τόσα εδάφη και τόσα στρατηγικά περιουσιακά στοιχεία για να πετύχει την ειρήνη;

Το Ισραήλ και η Ιορδανία πέτυχαν μία ιστορική συμφωνία ειρήνης το 1994

Αυτή ήταν μία πολύ ευκολότερη διαπραγμάτευση απ' αυτή της Αιγύπτου, δεδομένου ότι το Ισραήλ και η Ιορδανία απολάμβαναν ήδη καλές και ήρεμες σχέσεις που βασίζονταν στα κοινά εθνικά τους συμφέροντα έναντι των Παλαιστινών. (Το Χασεμιτικό Βασίλειο της Ιορδανίας φοβόταν τις εδαφικές φιλοδοξίες των Παλαιστινών, όσο και το Ισραήλ). Το Ισραήλ, άλλη μία φορά, κατέδειξε τη βαθειά επιθυμία του για ειρήνη και την ετοιμότητά του να κάνει ό,τι χρειάζεται για να την πετύχει: ρυθμίσεις συνόρων, καθώς και ρυθμίσεις κοινής χρήσης υδάτων, που απαιτούσε το Αμμάν.

Επηρεασμένες από τα παραδείγματα της Αιγύπτου πρώτα και της Ιορδανίας μετά, και άλλες Αραβικές χώρες άρχισαν να συνάπτουν σχέσεις με το Ισραήλ. Το επόμενο κράτος ήταν η Μαυριτανία, που έγινε το τρίτο κράτος που απέκτησε επίσημες διπλωματικές σχέσεις με το Ισραήλ, παρ' όλο που διεκόπησαν όταν άλλαξε η κυβέρνηση. Άλλες χώρες όπως το Μαρόκο, το Ομάν, το Κατάρ και η Τυνησία σταμάτησαν λίγο πριν την πλήρη αναγνώριση, αλλά -προσωρινά τουλάχιστον- επεδίωξαν πολιτικούς ή οικονομικούς δεσμούς. Επιπλέον, κάποιες άλλες Αραβικές χώρες, που προτιμούν να λειτουργούν κρυφά, έχουν αναπτύξει σημεία επαφής με το Ισραήλ. Τα τελευταία χρόνια, αυτές οι επαφές έχουν πάρει πολλές μορφές, ωθούμενες από τις κοινές ανησυχίες για τις φιλοδοξίες του Ιράν, σπάνια όμως βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Μία ακόμη ευκαιρία ειρήνης απορρίφθηκε από τους Παλαιστίνιους το 2000-2001

Το 1999, όταν έγινε πρωθυπουργός ο Εχούντ Μπαράκ, ανακοίνωσε ένα φιλόδοξο πρόγραμμα. Ο κέντρο-αριστερός ηγέτης είπε ότι θα επιχειρούσε να φέρει ένα ιστορικό τέλος στη διαμάχη με τους Παλαιστίνιους μέσα σε 13 μήνες, συνεχίζοντας το έργο των προκατόχων του και επενδύοντας στη συγκυρία της διάσκεψης της Μαδρίτης του 1991 όπου -για πρώτη φορά μετά το Κάμπ Ντέιβιντ- έγιναν συνομιλίες ειρήνης, όπως επίσης και στις συμφωνίες του 1993 στο Όσλο, όπου καθιερώθηκε μία Διακήρυξη Αρχών μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνων. Όπως αποδείχθηκε, προχώρησε περισσότερο απ' ό, τι οποιοσδήποτε που επιθυμούσε ειρηνικό συμβιβασμό στο Ισραήλ θα μπορούσε να φανταστεί.

Με την έμπρακτη υποστήριξη του Κλίντον, ο Μπαράκ πίεσε όσο περισσότερο και όσο πιο γρήγορα μπορούσε και μ' αυτό τον τρόπο έθεσε νέες βάσεις ακόμη και σε απείρως ευαίσθητα θέματα όπως της Ιερουσαλήμ, προκειμένου να επιτύχει συμφωνία. Όμως, αλλοιόμονο, ο Μπαράκ και ο Κλίντον απέτυχαν.

Ο Αραφάτ δεν ήταν έτοιμος να δεσμευτεί για να επιτευχθεί η συμφωνία. Αντί να προχωρήσει στις συζητήσεις, οι οποίες θα είχαν καταλήξει στην ίδρυση του πρώτου στην ιστορία Παλαιστινιακού κράτους με πρωτεύουσα την ανατολική Ιερουσαλήμ, αποχώρησε, αφού προσπάθησε να πείσει τον Κλίντον ότι δεν υπήρχε ιστορικός εβραϊκός δεσμός με την Ιερουσαλήμ και έριξε την απαίτηση βόμβα του «δικαιώματος επιστροφής» για τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες και τις γενεές των απογόνων τους.

Ο Αραφάτ σίγουρα γνώριζε ότι αυτό αποτελούσε άμεση παύση των διαπραγματεύσεων, διότι καμία Ισραηλινή κυβέρνηση δεν θα μπορούσε να συλλάβει την ιδέα να επιστρέψουν και να εγκατασταθούν στο Ισραήλ εκατομμύρια Παλαιστίνιοι και συνεπώς να υπονομεύσουν τον εβραϊκό χαρακτήρα του κράτους.

Στην αυτοβιογραφία του «Η ζωή μου» ο Κλίντον εξιστορεί αυτή την περίοδο και αποδίδει την αποτυχία των ειρηνευτικών συνομιλιών καθαρά στον Αραφάτ.

Τραγικά, ο Αραφάτ απεδείχθη ανίκανος ή απρόθυμος, ή και τα δύο, να επιδιώξει την ειρήνη στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Αντίθετα, επέστρεψε σε ένα πιο γνώριμο τρόπο: περιστασιακά να συνομιλεί για την ειρήνη, ενώ σταθερά να ενθαρρύνει την τρομοκρατία

Ο Αραφάτ αντελήφθη ότι οι εικόνες των βαριά οπλισμένων Ισραηλινών δυνάμεων εναντίον Παλαιστινών στους δρόμους, συμπεριλαμβανομένων και παιδιών που κυνικά στέλνονται στις πρώτες γραμμές, θα λειτουργούσαν ως πλεονέκτημα. Το Ισραήλ θα καταδικαζόταν σαν επιτιθέμενος και σαν καταπιεστής, ενώ οι Παλαιστίνιοι σαν βασανισμένα θύματα.

Υπολόγιζε ότι, αργά ή γρήγορα, ο Αραβικός κόσμος θα καταδίκαζε οργισμένα το Ισραήλ, οι μη ευθυγραμμισμένες χώρες θα ακολουθούσαν, η Ευρώπη θα πίεζε το Ισραήλ για ακόμη μεγαλύτερες παραχωρήσεις για να εξευμενίσει τους Παλαιστίνιους, οι ομάδες διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα κατηγορούσαν το Ισραήλ για υπερβολική άσκηση δύναμης και ο κόσμος θα ξεχνούσε ότι ο Παλαιστίνιος ηγέτης είχε μόλις απορρίψει μία πρωτοφανή ευκαιρία για επίτευξη ειρήνης.

Ο Αραφάτ δεν είχε κάνει λάθος. Πολλά μέσα, πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, και η πλειονότητα των ομάδων ανθρωπίνων δικαιωμάτων των δικαιώσαν. Μόνο μετά τον θάνατό του, το 2004, μερικοί, αν και όχι όλοι, τελικά, αντιλήφθηκαν ότι εξαπατήθηκαν από τον πανούργο, διεφθαρμένο ηγέτη τον οποίο επέλεξαν, ανεξήγητα, να εμπιστευθούν, αν όχι να εξιδανικεύσουν.

Επιπλέον, ο Αραφάτ πιθανώς υπολόγιζε ότι η Ουάσιγκτον μπορεί να κρατούσε μία σκληρότερη γραμμή προς το Ισραήλ, ως αποτέλεσμα της πίεσης που θα δεχόταν από την Αίγυπτο και τη Σαουδική Αραβία -δύο σημαίνουσες Αραβικές χώρες στην παγκόσμια θεώρηση των Αμερικανών διαμορφωτών πολιτικής- και από την πίεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και τέλος, υπήρχε επίσης η πιθανότητα, το Ισραήλ, μία χώρα του ανεπτυγμένου κόσμου, να κουραστεί από τη συνεχή πάλη, τον καθημερινό φόρο αίματος σε στρατιώτες και αμάχους, την αρνητική επίπτωση στο ηθικό και στην ψυχή του έθνους, για να μην αναφέρουμε την επίπτωση στην

οικονομία και την ενδεχομένως αυξημένη διεθνή απομόνωση.

Αλλά εδώ υπολόγισε πολύ λανθασμένα. Το Ισραήλ δεν κουράστηκε. Αντιθέτως παρέμεινε στις επάλξεις, δείχγοντας αξιοσήμειωτη εθνική αντοχή στην πορεία. Και η Αμερική στάθηκε στο πλευρό του Ισραήλ, αναγνωρίζοντας και εκθέτοντας τον Αραφάτ γι' αυτό που ήταν και αρνούμενη οποιαδήποτε περαιτέρω επαφή μαζί του.

Όταν ο Μαχμούντ Αμπάς διαδέχθηκε τον Αραφάτ, υπήρξε και πάλι μία ελπίδα διότι, παρά την επί μακρόν σχέση του με τον προκάτοχό του, και τη διδακτορική διατριβή του στην οποία αρνείτο το Ολοκαύτωμα, μπορούσε να προσφέρει μία περισσότερο υποσχόμενη προσέγγιση στην ειρηνευτική διαδικασία. Αυτή η πιθανότητα ενισχύθηκε όταν έγινε πρωθυπουργός ο Σαλάμ Φαγιάντ, που εθεωρείτο μετριοπαθής και πραγματιστής πολιτικός.

Δυστυχώς, όμως, ο Αμπάς τελικά απογοήτευσε, ειδικά όταν εγκατέλειψε μία πρωτοποριακή πρόταση δημιουργίας δύο κρατών, που έκανε ο πρωθυπουργός του Ισραήλ Εχούντ Όλμερτ το 2008. Η Ισραηλινή πρόταση προχώρησε περισσότερο από την πρόταση του Μπαράκ το 2000 – 2001, όπως αναγνώρισαν Παλαιστίνιοι εκπρόσωποι το φθινόπωρο του 2015. Και έτσι, άλλη μία ευκαιρία για ειρήνη βασισμένη σε δύο κράτη, πήγε χαμένη.

Τί ακριβώς αναμένεται να κάνει το Ισραήλ για να εξασφαλίσει την ασφάλεια των πολιτών του; Τί θα έκαναν άλλα κράτη σε αντίστοιχη κατάσταση;

Ίσως οι πρόσφατες επιθέσεις των Τζιχαντιστών στην Ευρώπη, στην Αφρική και στη Μέση Ανατολή βοηθήσουν τον κόσμο να αντιληφθεί την πραγματική φύση της τρομοκρατικής απειλής που αντιμετωπίζει το Ισραήλ και το σκεπτικό πίσω από την ανένδοτη στάση του.

Ανένδοτη ναι, αλλά και ζυγισμένη. Η αλήθεια είναι ότι το Ισραήλ, με δεδομένη τη στρατιωτική του δύναμη, μπορούσε σε οποιαδήποτε στιγμή να χτυπήσει καταστρεπτικά τους Παλαιστίνιους, αλλά επέλεξε να μην το κάνει, παρά τις επαναλαμβανόμενες

προκλήσεις, εξαιτίας ενός πλήθους διπλωματικών, πολιτικών, στρατηγικών και ανθρωπιστικών αιτιών.

Κοιτάζοντας πίσω, η Τζενίν είναι το τέλειο παράδειγμα. Παρ' όλο που οι Παλαιστίνιοι εκπρόσωποι έσπευσαν να καταδικάσουν την Ισραηλινή στρατιωτική επιχείρηση στη Δυτική Όχθη το 2002 σαν «σφαγή» και «γενοκτονία», στην πραγματικότητα το Ισραήλ επέλεξε την πιο επικίνδυνη μέθοδο εισβολής προκειμένου να αναζητήσει τα κρησφύγετα των τρομοκρατών, ακριβώς για να αποφύγει να έχει θύματα Παλαιστίνιους πολίτες. Σαν αποτέλεσμα, το Ισραήλ υπέστη απώλειες 23 στρατιωτών, ενώ σκότωσε περίπου 50 οπλισμένους Παλαιστίνιους. Η εναλλακτική λύση για το Ισραήλ θα ήταν να επιτεθεί από αέρος, ακριβώς όπως το NATO βομβάρδισε το Βελιγράδι στη δεκαετία του 1990, αλλά αυτό θα είχε σαν αποτέλεσμα έναν απροσδιόριστο αριθμό θυμάτων, κάτι που το Ισραήλ θέλησε απελπισμένα να αποφύγει.

Είναι ενδιαφέρον να διαπιστώσει κανείς ότι πολλοί από τους Δυτικούς που επέκριναν το Ισραήλ για τις τακτικές του κατά της τρομοκρατίας, σήμερα νιοθετούν τις ίδιες ακριβώς μεθόδους, συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων περί ενισχυμένης πληροφορίας, επιτήρησης, εισβολής και πρόληψης λόγω των αυξημένων φόβων στην Ευρώπη για ριζοσπαστική Ισλαμιστική δραστηριότητα (για παράδειγμα χιλιάδες «ξένοι μαχητές» που επιστρέφουν από το μέτωπο του Ιράκ και της Συρίας).

Κρίνοντας από την εκτενή διεθνή ειδησεογραφία κατά των τρομοκρατών, δεν διαφαίνεται ότι η «συγκράτηση», ο «διάλογος», ή ο «συμβιβασμός» είναι το λεξιλόγιο για την αντιμετώπιση αυτών που μας επιτίθενται, και δεν θα έπρεπε να είναι, παρ' όλο που αυτές είναι οι λέξεις που προσφέρονται από τη διεθνή κοινότητα σαν συμβουλές προς το Ισραήλ για την αντιμετώπιση αυτής της απειλής.

Σε τελική ανάλυση, αν και το Ισραήλ απολαμβάνει της στρατιωτικής υπεροχής, η Ιερουσαλήμ αντιλαμβάνεται ότι αυτή η διαμάχη δεν μπορεί να κερδηθεί αποκλειστικά στο πεδίο της μάχης. Για να το πούμε απλά, καμία πλευρά δεν μπορεί να εξαφανιστεί. Η διαμάχη πρέπει να επιλυθεί μόνο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, μόνον αν και όταν οι Παλαιστίνιοι συνειδητοποι-

ήσουν πλήρως ότι έχουν σπαταλήσει επτά δεκαετίες και πολλές ευκαιρίες να οικοδομήσουν ένα κράτος δίπλα στο Ισραήλ, όχι στη θέση του Ισραήλ.

Μία πολύ συζητημένη πτυχή της Ισραηλινής πολιτικής είναι ο αμυντικός φράκτης ασφαλείας τον οποίο οι αντίπαλοι λανθασμένα αποκαλούν «τείχος»

Τρία πράγματα θα πρέπει να έχει κάποιος υπόψη του. Πρώτον, ο φράκτης του οποίου το αρχικό τμήμα ολοκληρώθηκε το 2003, δεν εξάλειψε την τρομοκρατία, όπως απεδείχθη με τα θανατηφόρα γεγονότα του φθινοπώρου του 2015, αλλά περιόρισε τη δυνατότητα στους Παλαιστίνιους τρομοκράτες να εισέρχονται στα πλήθυσμακά κέντρα του Ισραήλ και να προκαλούν πανωλεθρία. Δεύτερον, ο φράκτης χτίστηκε μόνον μετά από επαναλαμβανόμενες τρομοκρατικές δραστηριότητες -υπολογίζεται ότι 25.000 τρομοκρατικές επιθέσεις έγιναν στο Ισραήλ από ομάδες Παλαιστίνιων μεταξύ 2000 και 2005. Και τρίτον, οι φράκτες μπορούν να μετακινηθούν προς όλες τις κατευθύνσεις, μπορούν ακόμα και να αποσυναρμολογηθούν, αλλά οι ζωές αθώων θυμάτων της τρομοκρατίας δεν μπορούν να ανακτηθούν.

Η Γάζα ήταν μία δοκιμή για τις προθέσεις των Παλαιστινίων

Η συνολική αποχώρηση του Ισραήλ από τη Γάζα το 2005, το πνευματικό τέκνο του πρωθυπουργού Σαρόν, όχι μόνον αποτέλεσε μία δυνατότητα επανεκκίνησης της διαδικασίας ειρήνευσης, αλλά έδωσε και στους Παλαιστίνιους την ιστορική ευκαιρία για αυτοδιάθεση, κάτω από την ηγεσία του Μαχμούντ Αμπάς. Άραγε, θα δημιουργούσαν μία ειρηνική κοινωνία πολιτών χωρίς τη διαδεδομένη διαφθορά, βία και αναρχία του παρελθόντος; Ή θα επέτρεπαν να καταλήξει η Γάζα μία περιοχή άναρχη, φιλόξενη στους τρομοκράτες και τους φίλους τους; Οι Παλαιστίνιοι θα επεδίωκαν να κτίσουν ένα κράτος πρότυπο το οποίο θα μπορούσε να ζήσει ειρηνικά κοντά στο Ισραήλ, ή θα χρησιμοποιούσαν τη

Γάζα σαν ορμητήριο εκτόξευσης βλημάτων και οργάνωσης επιθέσεων κατά του γειτονικού Ισραήλ;

Μία δεκαετία αργότερα, έχουμε την τραγική απάντηση. Ο Μαχμούντ Αμπάς και οι σύμμαχοί του εκδιώχθηκαν με τη βία από τη Γάζα από τη Χαμάς, η οποία πήρε τον πλήρη έλεγχο της περιοχής το 2007. Ο Αμπάς δεν έχει έκτοτε επιστρέψει στη Γάζα. Η Χαμάς, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως τρομοκρατική ομάδα από τις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, υποστηρίχθηκε από το Ιράν, χρησιμοποίησε προμήθειες για στρατιωτικούς σκοπούς, εκτόξευσε αμέτρητους πυραύλους κατά του Ισραήλ, έχτισε υπόγειες σήραγγες, ενόχλησε επανειλημμένα τη γειτονική Αίγυπτο, και αρνήθηκε στους κατοίκους τη δυνατότητα να επιδιώξουν σοβαρή πολιτική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ηγεσίας του προέδρου Αμπάς, η μεγάλη πρόκληση ήταν η διαχείριση των τρομοκρατικών ομάδων που λειτουργούσαν στην Παλαιστινιακή κοινωνία. Χωρίς σταθερή και συνεπή δράση για την αντιμετώπιση των εχθρών της συμφωνίας -συμπεριλαμβανομένης της Χαμάς με την οποία ο Αμπάς συνασπίστηκε το 2014- η πιθανότητα να προχωρήσουν στο δρόμο προς την ειρήνη μειώθηκε δραματικά. Επιπλέον, η Παλαιστινιακή Αρχή δεν μπορεί ποτέ να κυριαρχήσει όταν οι ένοπλες δυνάμεις της μπορούν να λειτουργούν τόσο σαν πολιτικές ομάδες, όσο και σαν ανεξάρτητες στρατιωτικές ομάδες.

Υπάρχει άλλο ένα σημαντικό σημείο. Εάν το 1993, μετά τις συμφωνίες του Όσλο, η Παλαιστινιακή Αρχή είχε εισάγει τις αξίες της ανοχής και της συνύπαρξης μέσα στο σχολικό πρόγραμμα, ίσως η γενιά των νέων τρομοκρατών που βιώνουμε σήμερα να δρούσε διαφορετικά. Αντίθετα, δύως, γαλουχήθηκαν με τις αξίες της υποκίνησης, της έχθρας, του διασυρμού και της δαιμονοποίησης των Εβραίων, του Ιουδαϊσμού, του Ισραήλ και του Σιωνισμού. Οδηγήθηκαν στο να πιστεύουν ότι δεν υπάρχει υψηλότερο κάλεσμα για έναν Άραβα και έναν Μωαμεθανό από το να γίνει «μάρτυρας» σκοτώνοντας όσο το δυνατόν περισσότερους μισητούς Εβραίους –«γιους πιθήκων και γουρουνιών»- όπως ορισμένοι συχνά αποκαλούν τους Εβραίους.

Και αυτή η διδαχή ενισχύεται από το επικροτούμενο μίσος που αναδύεται από τα μουσουλμανικά τεμένη στις λειτουργίες της Παρασκευής, από τα δημοφιλή βιβλία όπως το «Mein Kampf» και τα «Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών» και από τα Παλαιστινιακά μέσα ενημέρωσης σαν πηγή υποκίνησης μίσους. Όταν τα Παλαιστινιακά σχολεία, τα μέσα και τα μουσουλμανικά τεμένη σταματήσουν αυτό το ξέσπασμα αντισημιτισμού και αντισιωνισμού, τότε οι πιθανότητες για την οικοδόμηση μίας αληθινής ειρήνης θα αυξηθούν.

Και όχι, παρά τους ισχυρισμούς των Παλαιστινίων, δεν υπάρχει τίποτα συγκρίσιμο που να προέρχεται από την Ισραηλινή πλευρά. Όταν μεμονωμένες Ισραηλινές φωνές καταφεύγουν σε ακραία γλώσσα ή δράση, καταδικάζονται αμέσως από την Ισραηλινή κοινωνία, δεν ηρωποιούνται.

Το Ισραήλ είναι μία δημοκρατία που σκέφτεται και συμπεριφέρεται ως δημοκρατία

Αυτό δεν είναι πάντα εύκολο με δεδομένες τις καταστάσεις που αντιμετωπίζει. Άλλα, ενώ το Ισραήλ ειστράττει το μερίδιό του στην κριτική για τις -όπως ισχυρίζονται- αυστηρές μεθόδους του, οι Παλαιστίνιοι, παρά την καυστική ρητορική τους, καταλαβαίνουν καλύτερα από τον καθένα ότι ακριβώς αυτές οι δημοκρατικές αξίες και οι νόμοι του Ισραήλ αποτελούν παράλληλα και την Αχίλλειο πτέρνα του.

Οι Παλαιστίνιοι γνωρίζουν -παρ' όλον ότι δεν το δημοσιεύουν- ότι το δημοκρατικό σύστημα περιορίζει τις πολιτικές επιλογές του Ισραήλ. Γνωρίζουν ότι το Ισραήλ έχει ένα πολυνοματικό πολιτικό σύστημα που περιλαμβάνει κόμματα από την άκρα αριστερά έως την άκρα δεξιά, από κοσμικά έως θρησκευτικά, κόμματα που αποτελούνται από Ρώσους, Εβραίους έως Έραβες. Παρεμπιπτόντως, οι Ισραηλινοί Έραβες κατέχουν περίπου το 14% της Κνέσετ (της Ισραηλινής Βουλής) και ορισμένοι από αυτούς τους βουλευτές έχουν ανοικτά τοποθετηθεί υπέρ των εχθρών του Ισραήλ σε καταστάσεις διαμάχης.

Γνωρίζουν ότι η κοινή γνώμη στο Ισραήλ «μετράει» και μπορεί να επηρεάσει την πολιτική.

Γνωρίζουν ότι το Ισραήλ απολαμβάνει ελεύθερο και εξεταστικό Τύπο.

Γνωρίζουν ότι η δικαστική εξουσία στο Ισραήλ είναι ανεξάρτητη και κατέχει μία σεβαστή θέση στη ζωή του έθνους και ότι δεν έχει διστάσει να ανατρέψει κυβερνητικές, ακόμη και στρατιωτικές αποφάσεις, οι οποίες θεωρήθηκαν ασύμβατες με το πνεύμα και το γράμμα του Ισραηλινού νόμου.

Γνωρίζουν ότι το Ισραήλ διαθέτει μία ακμάζουσα κοινωνία πολιτών και πολυνάριθμες ομάδες ελέγχου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Γνωρίζουν ότι το Ισραήλ προστατεύει την ελευθερία λατρείας όλων των θρησκευτικών κοινοτήτων και πράγματι έχει προχωρήσει τόσο ώστε να περιορίσει την πρόσβαση των Εβραίων στο Όρος του Ναού, τον iερότερο τόπο του Εβραϊσμού, ακριβώς για να αποφύγει εντάσεις με τους Μωαμεθανούς πιστούς στα δύο μουσουλμανικά τεμένη που χτίστηκαν εκεί πολύ αργότερα. Πράγματι, από τον πόλεμο των Έξι Ημερών του 1967, το Ισραήλ έχει εκχωρήσει τη διοίκηση της περιοχής στον Waqf, τη μουσουλμανική θρησκευτική αρχή. Θα μπορούσε κανείς να φανταστεί να συμβαίνει το αντίστροφο, αν δηλαδή επρόκειτο για μία Αραβική χώρα; Παρ' όλα αυτά, οι Παλαιοιστίνιοι ηγέτες υποκινούν περιοδικά τους οπαδούς τους, υποστηρίζοντας ψευδώς ότι το Ισραήλ επιδιώκει να αλλάξει το σημερινό καθεστώς.

Γνωρίζουν ότι το Ισραήλ, βασισμένο στις αρχές της Εβραϊκής παράδοσης, δίνει μεγάλη σημασία στα ηθικά πρότυπα συμπεριφοράς, ακόμη και αν κάποιες φορές τα παραβαίνει.

Και, κατά συνέπεια, γνωρίζουν ότι η Ισραηλινή συμπεριφορά υπόκειται σε αυτοεπιβαλλόμενους περιορισμούς, ακριβώς επειδή το Ισραήλ είναι μία δημοκρατική χώρα και η κυβέρνησή της είναι υπόλογη στις επιθυμίες του λαού.

Αν η Μέση Ανατολή έμοιαζε με τη Δύση!

Δεν θα αποτελούσε αυτό καλό οιωνό για ειρηνική επίλυση της διαμάχης και τοπική συνεργασία; Ποιά είναι η τελευταία φορά που μία δημοκρατική χώρα επιτέθηκε σε μία άλλη δημοκρατία;

Δυστυχώς, η δημοκρατία είναι ένα σπάνιο αγαθό στη Μέση Ανατολή. Τα δραματικά γεγονότα που ξεκίνησαν στην Τυνησία το 2010 και μετά, εξαπλώθηκαν σε πολλές άλλες Αραβικές χώρες, οδήγησαν κάποιους στο να πιστέψουν ότι η έλευση της δημοκρατίας ήταν επιτέλους κοντά, εξ ου και το όνομα «Αραβική Άνοιξη». Άλλα, με εξαίρεση την Τυνησία, τα άλλα έθνη, από τη Λιβύη ως τη Συρία και την Υεμένη, βυθίστηκαν στο χάος, στη βία και στην αποδόμηση, με ελάχιστη επίδραση στη ρίζα των κοινωνικών προβλημάτων που είναι το έλλειμμα δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι Παλαιστίνιοι γνωρίζουν το πώς φέρθηκε ο πρώην πρόεδρος της Συρίας Χαφέζ ελ Ασσάντ στους Ισλαμιστές φονταμενταλιστές, σκοτώνοντας κατ' εκτίμηση 10.000 – 20.000 στην Χαμά, ισοπεδώνοντας την πόλη προς καταφανή παραδειγματισμό άλλων φονταμενταλιστών στη χώρα.

Γνωρίζουν πώς χειρίστηκε ο πρώην πρόεδρος του Ιράκ Σαντάμ Χουσεΐν τους Κούρδους, χρησιμοποιώντας δηλητηριώδη αέρια για να σκοτώσει χιλιάδες και καταστρέφοντας εκατοντάδες κουρδικά χωριά.

Γνωρίζουν το πώς αντέδρασε η Σαουδική Αραβία στην υποστήριξη της Υεμένης προς τον Σαντάμ Χουσεΐν στον πόλεμο του Κόλπου το 1990 – 1991. Σε μία νύχτα εξεδίωξε 600.000 Υεμενίτες.

Και τέλος, γνωρίζουν το πώς αντιμετώπισε η Αίγυπτος τους δικούς της ακραίους Ισλαμιστές, χιλιάδες εκ των οποίων φονεύθηκαν ή φυλακίστηκαν χωρίς δίκαιη, τόσο πριν όσο και μετά την άνοδο στην εξουσία της Μουσουλμανικής Αδελφότητας το 2012 – 2013.

Επί τη ευκαιρία, αυτό είχε σαν συνέπεια τη συνεργασία των Αιγυπτίων με το Ισραήλ για την αντιμετώπιση της Χαμάς στη Γάζα -σε τελευταία ανάλυση, η Χαμάς είναι παραφυάδα της Μου-

σουλμανικής Αδελφότητας.

Οι Παλαιστίνιοι βασίζονται στο γεγονός ότι οι Ισραηλινοί δεν θα ακολουθήσουν καμία από αυτές τις πρακτικές. Αυτή είναι η δύναμη της Ισραηλινής δημοκρατίας, αλλά έχει και ένα τίμημα. Οι Παλαιστίνιοι προσπαθούν να το εκμεταλλευτούν. Άλλα έχουν κάνει ένα θεμελιώδες λάθος: έχουν υποτιμήσει τη θέληση του Ισραήλ για επιβίωση.

Οι Ισραηλινοί επιθυμούν διακαώς την ειρήνη. Συγχρόνως όμως, η ειρήνη με οποιαδήποτε τίμημα, δεν είναι ειρήνη

Οι Ισραηλινοί θέλουν να σταματήσουν να φοβούνται τους βιομβιστές αυτοκτονίας, τους οπλισμένους με μαχαίρια, τα αυτοκίνητα που στοχεύουν τους πεζούς, κ.λπ. Θέλουν να σταματήσουν να κηδεύουν τα παιδιά τους, θύματα τρομοκρατικών ή στρατιωτικών επιχειρήσεων. Εν συντομίᾳ, θέλουν να ζήσουν φυσιολογικές ζωές, και έχουν επανειλημμένα αποδείξει τη θέλησή τους να προσυπογράψουν εκτεταμένους και δυνητικά επικίνδυνους συμβιβασμούς στην αναζήτηση της ειρήνης.

Οι Ισραηλινοί, έχουν όμως υποστεί τα επίπονα μαθήματα της Ιστορίας. Ειρήνη χωρίς ασφαλή και υπερασπίσιμα σύνορα μπορεί να είναι συνώνυμη της εθνικής αυτοκτονίας. Και ποιός μπορεί να ξέρει καλύτερα από τους Ισραηλινούς, ανάμεσα στους οποίους υπάρχουν επιζώντες και απόγονοι του Ολοκαυτώματος, καθώς και πρόσφυγες από κομμουνιστικές και Αραβικές χώρες, πόσο επικίνδυνο μπορεί να είναι να παραμελήσεις την περιφρούρηση πολύ γρήγορα, πολύ εύκολα;

Μπορούν άραγε οι Ισραηλινοί απλά να αγνοήσουν τις επαναλαμβανόμενες απειλές του Ιράν για αφανισμό του Ισραήλ και τον στόχο του, αργά ή γρήγορα, να αποκτήσει όπλα μαζικής καταστροφής; Μπορούν να αγνοήσουν το χάος στη Συρία, τα ποσοστά θανάτου και την κατάλυση τους κράτους; Το οπλοστάσιο των δεκάδων χιλιάδων βλημάτων της Χεζμπολά στο Νότιο Λίβανο, ικανών να διαπεράσουν σχεδόν ολόκληρο το Ισραήλ; Και τις ανατριχιαστικές εκκλήσεις στους «μάρτυρες» στη Γάζα και τη Δυτική

Όχθη να επιτεθούν στο Ισραήλ;

Ο κόσμος μας δεν έχει υπάρξει τόσο καλός στους αφελείς, στους εύπιστους και στους αυτοπαραπλανούμενους. Παρ' όλους τους αμφισβητίες της εποχής, ο Αδόλφος Χίτλερ εννοούσε ακριβώς όλα όσα έλεγε και έγραψε στο «Mein Kampf», ο Χουσεΐν εννοούσε ακριβώς αυτό που έλεγε όταν επέμενε ότι το Κουβέιτ είναι Ιρακινή επαρχία, και ο Οσάμα Μπιν Λάντεν εννοούσε ακριβώς αυτό που έλεγε όταν το 1998 ζητούσε τη δολοφονία όσο το δυνατόν περισσότερων Αμερικανών.

Το Ισραήλ ζει σε μία ιδιαιτέρως δύσκολη γειτονιά. Για να επιζήσει χρειάζεται να είναι θαρραλέο τόσο στο πεδίο μάχης, όσο και στο τραπέζι της ειρήνης. Και έχει περάσει και τις δύο αυτές δοκιμασίες με επιτυχία.

Το Ισραήλ έχει πολλά περισσότερα να επιδείξει από συγκρούσεις και επίλυση συγκρούσεων

Ενώ η δημόσια συζήτηση και η προσοχή των μέσων ενημέρωσης εστιάζονται στον πόλεμο, στη βία και στην τρομοκρατία στην περιοχή, υπάρχει μία άλλη πλευρά του Ισραήλ που σπάνια συζητείται, εκτός από τους τυχερούς που έχουν επισκεφθεί το Ισραήλ και την έχουν δει με τα μάτια τους.

Το Ισραήλ είναι μία αφάνταστα ζωντανή και δυναμική χώρα. Είναι συγχρόνως αρχαία και σύγχρονη. Είναι η χώρα των Νόμπελ λογοτεχνίας και χημείας, των Ολυμπιονικών, των πιανιστών κονσέρτων, των συγκροτημάτων ραπ. Το Ισραήλ έχει τον μεγαλύτερο κατά κεφαλήν αριθμό επιστημόνων και μηχανικών από οποιδήποτε άλλον στον κόσμο. Η αναγνωσιμότητα των εφημερίδων και οι εκδόσεις βιβλίων είναι από τις υψηλότερες στον κόσμο. Το Τελ Αβίβ είναι από τις πιο φιλικές πόλεις προς τους ομοφυλόφιλους. Ο αριθμός των νεοσύστατων εταιριών υψηλής τεχνολογίας και των ευρεσιτεχνιών είναι εντυπωσιακός για μία χώρα με λίγο περισσότερο από οκτώ εκατομμύρια κατοίκους.

Η πρόοδος της ιατρικής, οι τεχνολογικές και επικοινωνιακές ανακαλύψεις και οι αγροτικές καινοτομίες δεν έχουν μόνον

ωφελήσει το Ισραήλ, αλλά και εκατομμύρια άλλους ανθρώπους σε δύον τον κόσμο.

Την επόμενη φορά που θα μπείτε σε διαδικτυακή ομάδα συζήτησης, πουν θα χρησιμοποιήσετε το κινητό σας, το φωνητικό σας ταχυδρομείο, πουν θα θελήσετε έγχρωμη απεικόνιση, ένα ολοκληρωμένο κύκλωμα επεξεργαστή Πέντιουμ, αξονικό ή μαγνητικό τομογράφο, ή όταν θα δείτε έναν ανθισμένο αγρό μέσα στην έρημο, λόγω της άρδευσης με σταγόνες, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να έχει βοηθήσει το Ισραήλ.

Ισραήλ: Όσο περισσότερο το γνωρίζετε, τόσο περισσότερο το καταλαβαίνετε.

Jacob Blaustein Building
165 East 56 Street
New York, NY 10022

AJC Mission:

To enhance the well-being of the Jewish people and Israel, and to advance human rights and democratic values in the United States and around the world.

